

TEZE

Mariana Sprincean

ASPECTE ALE PROFILAXIEI PATOLOGILOR GENETICE

*Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie "Nicolae Testemițanu" (rector – acad. AȘM Ion Ababii),
IMSP Institutul Mamei și Copilului (Director – dr. șt. med., conf. univ. S. Gladun)*

Introducere. Din totalitatea preocupărilor majore ale cercetătorilor și savanților din domeniul geneticii medicale, putem menționa multiple aspecte dintre care sunt mai importante problematica diagnosticării cât mai timpurii și profilaxia maladiilor genetice, inclusiv a malformațiilor congenitale. Maladiile genetice reprezintă o preocupare permanentă pentru geneticienii contemporani și una dintre problemele prioritare din domeniul medicinei. Profilaxia și diagnosticarea prenatală a anomaliilor cromozomiale și malformațiilor congenitale, prin intermediul biotehnologiilor moderne, urmează a fi o preocupare majoră nu doar a specialiștilor din domeniul geneticii medicale sau a medicilor fie pediatri, ginecologi, neurologi, cardiologi, ecografști, biologi sau psihologi. Aceste aspecte trebuie să-și facă loc printre prioritățile de investigație ale întregului spectru al universului științific.

Materiale și metode. Metodele de diagnostic prenatal molecular genetic și citogenetic permit depistarea patologiilor genetice la feteși înainte de nașterea acestora.

Rezultate: Diagnosticul bolilor genetice, cu utilizarea întregului arsenal de biotehnologii, trebuie efectuat în perioada prenatală. Esența și valoarea diagnosticului prenatal este determinată în special de informația cu privire la genotip și manifestările fenotipice la feteși și evitarea nașterii copiilor cu patologii genetice. Aceste aspecte trebuie analizate din toate punctele de vedere luându-se în considerare prognosticul vital, calitatea vieții. În unele situații și cazuri când sunt diagnosticate patologii grave la făt incompatibile cu viața avortul terapeutic poate și trebuie să devină o soluție salvatoare. Decizia de a păstra sau nu sarcina revine cuplului, părinților sau viitoarei mame.

Diagnosticul prenatal pentru anomalii cromozomiale și malformații congenitale se realizează la nivel populațional prin intermediul testelor de screening biochimic și ecografic, precum și prin tehnologii de diagnostic citogenetic prenatal. Screening-ul prenatal oferă posibilitatea diagnosticării timpurii a afecțiunilor fetale grave la termene precoce de sarcină. Amniocenteza cu studiul cariotipului fetal se realizează la a 16 – 18 s. a. Diagnosticul prenatal citogenetic are o însemnătate excepțională pentru consultul medico-genetic, deoarece permite trecerea de la probabilitate la prognostic concret al sănătății copilului în grupurile cu risc genetic înalt pentru anomalii cromozomiale.

Concluzii: Metodele de diagnostic prenatal sunt considerate niște teste sigure aplicate pe scară largă, iar specialistul, medicul genetician în cadrul consilierii medico-genetice informează corect și complet, pe înțelesul probandului, despre rolul, avantajele, gradul de risc, indicațiile și contraindicațiile acestor investigații.

Pierre-André Michaud

ADOLESCENT FRIENDLY HEALTH CARE: THE EXPERIENCE OF SWITZERLAND

MD, Prof. Honorary Professor, Lausanne University hospital, Switzerland

Background: The presentation will be based on the experience gained since twenty years at the Interdisciplinary Division for Adolescent Health ("DISA"/Department of Pediatrics, University hospital of Lausanne) and within the Euteach program (European Training in Effective Adolescent Care and Health / www.euteach.com).

Objectives

1. Review how the principles of Adolescent Friendly Health Care can be implemented and applied within a multidisciplinary Unit
2. Appraise how the quality of the health care services can be monitored through a regular certification process (ISO 9000:2001)
3. Emphasize some crucial ingredients of communication skills with young people
4. Consider how communication skills can be taught/learned by health professionals

Content: The DISA, founded in 1998, stresses values such as inter professional approach to adolescent care, holistic vision of health, integration of somatic and psychosocial issues and youth empowerment. It provides each year 4000 consultations for around 1000 often disadvantaged young patients aged 12 to 20 with complex situations such as chronic conditions, functional disorders, gynecological/SRH problems, substance use etc. Since 2006, the Unit is ISO certified (ISO 9000:2001): the certification process tackles several aspects of the everyday tasks of the Unit, such as guidelines governing health care and treatment, collaboration protocols, procedures for the follow-up of decisions, or surveys on adolescents' satisfaction. The DISA has a strong training component, targeting medical/nursing students and residents. Their one to twelve months stays stress the importance of communication skills with adolescents, with the support of a special program of adolescent simulated patients (the presentation will display a video example).

Conclusion: The DISA, now a WHO collaborating center in the field of school and adolescent health, is recognized as a center of excellence in adolescent medicine and health regionally, nationally and internationally. By the end of the presentation, participants will have gained more insight in how to provide evidence-based effective health care to adolescents.

Ludmila Sîrbu, Irina Sagaidac, Rodica Comendant, Stelian Hodoroșea

BARIERELE CU CARE SE CONFRUNTĂ FETELE/FEMEILE CU DIZABILITĂȚI LOCOMOTORII DIN RM ÎN EXERCITAREA DREPTURILOR SALE SEXUALE ȘI REPRODUCTIVE (DSR)

Asociația Obștească "Centrul de Instruire în Domeniul Sănătății Reproductive" (CIDSR)

Cuvinte cheie: drepturi sexuale și reproductive, fete/femei, persoane cu dizabilități.

Relevanța subiectului: Fetele/femeile cu dizabilități întâlnesc multe obstacole în calea exercitării DSR fiind deseori stigmati-

zate, discriminate și constrânse în luarea deciziilor ce țin de viața privată, sexualitate, sănătate sexuală și reproductivă, relațiile de cuplu și nașterea copiilor. La nivel național nu există statistici despre sănătatea sexuală și reproductivă a femeilor cu dizabilități.

Materiale și metode: În scopul determinării lacunelor și a suportului necesar în exercitarea DSR de către femeile/fetele cu dizabilități, CIDSRA a desfășurat o cercetare calitativă focusându-se pe grupul de femei cu dizabilități locomotorii. Au fost analizate cunoștințele în domeniu, experiența de accesare/prestare a serviciilor de planificare familială și sănătate reproductivă, studiat cadrul legal, normativ și instituțional relevant. În cadrul cercetării au participat 26 fete/femei cu dizabilități locomotorii, 12 membri de familie, 11 asistenți sociali și 18 medici de familie. Au fost organizate discuții în focus grup la Hâncești, Edineț, Cahul și Chișinău, cu completarea chestionarului elaborat separat pentru fiecare grup de intervievați.

Rezultate: Deși din perspectiva femeilor și membrilor de familie, sursa principală de informare ar trebui să fie lucrătorii medicali, urmați de membri de familie și asistenți sociali, multe dintre femei se informează din internet și mass media. Majoritatea femeilor intervievate au avut cel puțin o dată experiența unui comportament discriminatoriu din partea lucrătorilor medicali fiindu-le negată existența vieții sexuale, fiind sfătuite să nu nască copii pe motiv de dizabilitate, fiindu-le refuzat examenul ginecologic sau consilierea. Lipsa accesului fizic către instituțiile medicale și a utilajului adaptat necesităților, dar și nivelul scăzut de pregătire a personalului medical sunt alte bariere accentuate. Lucrătorii medicali nu lansează discuții despre DSR cu persoanele cu dizabilități și nici asistenții sociali motivând lipsa timpului.

Concluzii: Chiar dacă legislația RM garantează respectarea DSR ale persoanelor cu dizabilități, acestea întâlnesc obstacole multiple în exercitarea drepturilor sale. Eforturile se cer a fi concentrate în sensibilizarea și instruirea lucrătorilor medicali, asistenților sociali, membrilor de familie și a persoanelor cu dizabilități despre DSR precum și asigurarea accesului fizic în instituțiile medicale și sociale relevante.

Z.E Battakova, S.B. Mukasheva, S.Z. Abdrakhmanova

THE USE OF ELECTRONIC CIGARETTES AMONG YOUTH IN THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

National Centre for problems of healthy lifestyle development,
Ministry of Health and Social Development, the Republic of Kazakhstan

Keywords: electronic cigarettes, the youth aged 13-15 years, current use.

Background: Electronic cigarettes are a growing concern worldwide and a new marketing product of the tobacco industry; however, traditional tobacco control strategies often only address the issue of cigarette use. Electronic cigarette use is a relatively new phenomenon in Kazakhstan and there has been no prevalence data for youth available in Kazakhstan. To address this gap in knowledge questions about the use and awareness of electronic cigarettes were included in the Global Youth Tobacco Survey (GYTS) conducted in Kazakhstan in 2014.

Methods: Global Youth Tobacco Survey (GYTS) is a nationally representative school-based survey of the youth aged 13-15 years. A total of 2,083 students in grades 7 to 9 completed the survey, of which 1,715 were at target age. The survey enables to obtain key tobacco control indicators and comparable data across countries. The GYTS questionnaire includes questions about awareness and current use of electronic cigarettes. Responses were analyzed by gender.

Results: 45.5% of youth have heard of electronic cigarettes. Awareness of electronic cigarettes among boys is 49.2% and among girls is 41.7%. The prevalence of current use of electronic cigarettes among school students is relatively low (1.6%). Current use of electronic cigarettes among boys is 2.0% and among girls is 1.1%.

Conclusions: Current use of electronic cigarettes among the youth aged 13-15 years is low in Kazakhstan. However, monitoring the use of a relatively new tobacco product at the national level in Kazakhstan provides us with useful information for tobacco control policy making and helps adjust the scope of public health strategies.

Bîta Lucia

REZILIENȚA PSIHOLICĂ, EMOȚIILE POZITIVE ȘI ADAPTAREA REUȘITĂ LA STRES

Universitatea Liberă Internațională din Moldova, doctor psihologie socială, psiholog în LT „Mihail Sadoveanu”

Cuvinte cheie: reziliență psihologică, emoții pozitive, adaptare

Conceptul de reziliență psihologică a fost elaborat inițial pentru a descrie rezistența relativă la experiențele de risc psihosocial (Rutter, 1996), căpătând ulterior un număr în continuă creștere de semnificații. Astfel reziliența este definită ca o adaptare pozitivă care are loc în ciuda prezenței riscului.

Emoțiile au fost considerate timp îndelungat ca servind unei funcții de adaptare în perioade de stres (Frijda 1987). Totuși există puține studii care să evidențieze rolul emoțiilor pozitive în cadrul procesului de stres, în special la vârsta tânără (Folkman, 2001).

Adaptarea poate fi reflectată de capacitatea de păstrare a rezultatelor pozitive în fața situațiilor neplăcute întâlnite (Ryff și Singer, 1998). Această conceptualizare a adaptării respectă principiile definite de mai multe abordări distincte privind natura relațiilor afective influențate de stres, sugerând faptul că puterea de a menține și de a nu depăși limitele dintre stările emoționale pozitive și cele negative poate reprezenta o potențială cale de conturare a adaptării flexibile. De asemenea, adaptarea reușită poate fi exprimată și prin capacitatea recuperării mai rapide în urma efectelor factorilor de stres (Carver și Scheier 1999).

Concluzii: Pornind de la aceste repere teoretice, trebuie analizat modul în care reziliența psihologică și emoțiile pozitive dezvoltate prin diverse strategii influențează experiența emoțiilor negative trăite în urma parcurgerii unor situații stresante în contextul utilizării tehnologiei moderne de către adolescenți. Schema mentală a situației problematice, percepția asupra situației în care se află individul, cognițiile, emoțiile, expectanțele sale sunt cele care prezintă interes în vederea explicării modului în care reziliența este folosită pentru dobândirea echilibrului. Emoțiile pozitive sunt responsabile pentru reducerea efectelor produse de emoțiile negative și sporirea flexibilității în gândire (Folkman și Moskowitz, 2000), precum și pentru capacitatea de rezolvare de probleme (Fredrickson, 2001).